

*Tudogattuk volna:
Hol a tűrés-várás
Fán-e, vagy bokorba?*

A perselyke pedig napról-napra bosszusabban dobogott, ha megrázogattuk s a rézesikócskák mind mérgesebben kiabáltak:

— *Csini zurr—zurr csen—csen—csen,
Ejnye sok türelmetlen!*

Mikor aztán egy fényes huszast alig tudtunk már betáncoltatni a hasadékon s újra megkérdeztük, hogy *kipi-kopi kis persely: kell-e még, hogy szinig telj, a persely nagyot nyekkent:*

— *Nyek—nyek—nem!
Meg—tel—tem!*

Hanem akkor már csutakos őszt volt s a vásott szél az utolsó leveleket cibálta le a fákról. A királykisasszony azon a héten nem jött iskolába.

— Nagy-nagy beteg volt — mondta a tanítónk és jóságosan nézett végig ijedt arcainkon. — Nincs édesapja, — folytatta tovább — édesanyja is beteges nagyon, nincs aki keressen s a kis Juliskának hideg, csuf időben csizma nélkül kellett iskolába járni. Meghült s nagybeteg lett, de most jobban van már, hanem még sokáig nem jöhet közéték. Csak az őszt s tél multán szabad kijárnia meleg napsugárra — eszímácskák nélkül is.

Nekem a nagy csöndben hirtelen valami úgy a torkomra kapaszkodott. Hátrafordítottam fejemet csendesesen. Tisztartó Pista a harmadik padba ült. Lassan összenézünk. — És óra után a cserépperselyből kiszedegettük a tarka garasokat.

III.

Nemes Gergely uram, az alvégi csizmadia nagyot nézett, mikor délben beállítottunk hozzá.

— *Ejnye bogárkám, miféle szél fútt be?*

— *Csizmácska kellene, — kezdtem akadozva — egy piros csizmácska.*

A csizmák mestere felállt a székéről s nagyot mosolyogva erősen ránk nézett:

— *Aztán öklöm Jóskák, araszos leventék,
ugyan melyiketek lábára szabódnék?*

— *Nem nekünk kellene, — szoltam kipirulva — az özvegy Kovácsné kis Juliskájának . . . — s kihuztam zsebemből az aranyvár árát . . .*

*Mese-mese az aranyvár
Tán bizony még most is várja,
Hogy a sandaszemű Brügó
Felépitse, megsinálja!
De a királykisasszonykánk
Azért már az első héten
Ott lehetett újra köztünk
A csikorgó kis csizmákban
Járdogálva lassan, szépen!*

Ha didergőt, árvát láttok!

*Utçasarkon, utcaszéken
Ha didergőt, árvát láttok
Gyöngye szóval a szobába
Melengődni behívjátok?*

*Szeltek-é le kis szegénynek
A kenyérből egy falatkát?
— Oh, ha nincs, a puszta szó is
Jól esik, ha szívből adják.*

*Ruhája, ha rongyos, tépett,
Öltek-é egy párat rajta?
Kis testéről a hideg szél
Le ne tépje, le ne kapja!*

*Mert az Ur az árvák sorsát
Jó szívekre bízta, mérte . . .
— Ha didergőt, árvát láttok
Gondolatok hát szegényre!*

Játékosbolt.

A játékos boltban sok holmi volt, medvék, nyulak, bohócok, ágyuk és szanaszét papirkatonák. Volt három baba is és egy finyás lovastiszt, apró dobozokban, a boltos kitette őket a kirakatba. Sokan álltak meg a kirakat előtt, legtöbbször gyerekek végigcsusztatták kezüket a kirakatlapon. Nézték, álmétködték a játékokat, többnyire a babákat, mert a játékok között a legszebbek a babák voltak, az egyik szebb, mint a másik, s az egyik angol baba volt, a másik francia baba és a harmadik magyar.

Este, ha már becsukták a boltot, nagy sötétség lett a kirakatban, de azért a játékok csak ilyenkor éltek világukat. A katonák glédába álltak és masiroztak a lovastiszt után. A bohócok összeverték a réztányérokat, a nyulak makogtak, a medve brummogott és a babák kipenderültek a szoba közepére. Ilyenkor csend lett hirtelen, a katonák abbahagyták a masirozást, a nyulak, medvék meglapultak, odafigyelt a finyás tiszt is, csak a bohócok verték tovább a dobort, cintányérokat. A három baba pedig illegett-billegett egy pillanatig a szoba közepén, aztán táncolni, libegni kezdtek széleseben a zeneszóra, hogy káprázat volt nézni. Tetszett ez szörnyen a játékoknak, nézték, gyönyörködtek magukon kívül, a medve elfelejtett brummogni a nagy gyönyörüségtől, a nyul sem makogott, a lovastiszt pirosra tapsolta tenyereit, a komoly nézésű katonák pedig összeütötték a bokájukat jókedvükben.

Másnap csak a babákról folyt a szó a játékok között, a bohócok miattuk már hajba kaptak és a katonák is csak a babákról beszélgettek masirozás közben.

— *Haj, láttátok a francia babát, — fordult hátra a finyás lovastiszt a lován — úgy táncolt, mint egy tündérleány. Azt hallottam tündér volt az anyja, az apja sárkányherceg és táncolni a legszebb tündérek tanították.*

— *Szép az angol baba is, — felelt az egyik katonára, — én ismerem még apja udvarából, ahol katonáskodtam sokat. Király volt az apja, az anyja hercegleány s hercegkisasszonyok voltak a testvérekéi. Azoktól tanult annyi búbajosságot.*

Megszólalt a harmadik katona is: — *Én a magyar babát ismerem. Neki bizony nem volt tündér az apja, anyja, tündérkisasszonyok a testvérekéi, — a*

holdsugártól tanult meg táncolni, keringőzni meg a csillagoktól, amikor még zöld gallya volt egy kőrifának. Onnan vágták le, faragták ki. Ő táncol a legszebben azért. Ezen aztán összevesztek a papirkatonák, odakiabáltak a bohócok is, az egyik az angol babát dicsérte, a másik a francia babát. A magyar baba nem tetszett senkinek, csak a kis papirkatonának. Különösen a finyás lovastiszt, meg a bohócok beszéltek ellene sokat, kacagták, kicsufolták s a két másik baba, akinek ez a fülebe jutott, szégyenkezett is miatta sokat.

— Minek táncolsz velünk te magyar baba, ügyetlen vagy és darabos, mint a fa, amiből készítettek. Nem is tanulsz meg táncolni soha, mert nem vagy viaszból, mint mi, ketten és egyszer ugyanis felszűlsz szégyenszemre.

A magyar babát ilyenkor szorongatta a sirás, szomorúság, de csak mosolygott tovább és táncolt este is, mert azért készítették.

Egy este tűz ütött ki a játékboltban, eldobott gyufától s a játékok csak későn vették észre, mikor már minden füstölt, lángolt. Tűzet fogott a francia baba ruhája, erre nagy riadalom támadt a játékok között. Egyik bohóc odaszaladt a francia babához, hogy eloltsa az égő tüzet, de az ő ruhája is lángot vetett. Lángot fogott hirtelen az angol baba, — *sirc-sirc* — pattogtak végig cifra ruháján a lángnyelvecskék. Akkor már égett minden a játékboltban, a medvék, nyulak, bohócok, papirkatonák — és a finyás lovastiszt, aki porcellánból volt, nem győzte kapkodni a fejét a csattanó tüzzsikrák elől. De azért keményen tovább ült lován és nézte, mint hamvad el minden egy pillantás alatt. A nyulak, medvék szétmállottak, kifordult belőlük a gyaluforgács, az lángolt tovább, mint egy égő labda. A papirhadserég is megsemmisült s a francia baba, akiről lesült a cifra ruha, egyszer csak széjjel pattant és egy nagy esomó kőc sustergett helyében orrfacsaró füsttel. Kőc volt az angol babában is, de már elhamvadt, mint rendre minden bábu köröskörül.

A lovastiszt érezte, hogy sokáig ő sem bírja már, a nagy hőségben ropogott minden kis porcikája.

Ekkor felszakadt a játékbolt ajtaja, hatalmas vizsugár szökött a szobába és elárasztott mindent. Emberek jöttek be ezután nagy lármával, a lovastiszt kivette beszédükből, hogy most már nincs baj, mert még idejében észrevették, csak a bábukat nem tudták megmenteni.

A finyás katonatiszt fellélegzett, aztán végigpillantott magán. Csuromvíz volt, a lova is és attiláján az arany paszomántot a lángok bekormozták. Körülnézett magakörül nagy szomorkodva, a babák, bohócok, medvék mind elpusztultak. Aztán nagyot kiáltott hirtelen, mert megpillantotta a magyar babát. Táncolt, libegett akkor is, nem történt semmi baja. Egy kicsit megkormosodott, de a karját tovább is erősen a csipőjére szoritotta, úgy illegett-billegett a finyás lovastiszt előtt.

Mert fából volt, kemény kőrifából, leveles gallya volt — a magyar életfának!

Mámika.

Emlékeztek még rá? . . . Én sohasem fogom elfeledni.

*

A korán sötétedő téli délutánokon szorosán összebujva ültünk a fehérre meszelt nagy, alcovos szobában. Vártuk a Jézuskát. Már napok óta vártuk rettentő türelmetlenséggel és hogy a napok gyorsabban teljenek, Margit meséket olvasott. Ilyenkor csak mi voltunk otthon, négy árva gyerek. Mámika Orbánéknál ápolta beteg unokáit, apánk a dolgai után járt.

Margit olvasott, s mi áhitattal hallgattuk komoly, kisőreg hangját. Lassan, vontatva olvasott, mintha nehezére esett volna a meséskönyv drága kincseit másokkal is megosztania. De mi nem mertünk azért szólani: Istenem, hátha még abbahagyja, becsapja a meséskönyvet és elrejtí valahol. Teheti, hiszen az övé.

Milyen szép is volt az a meséskönyv! Azóta se láttam még olyan szépet. Igazi karácsonyi mesék voltak benne. Mikulással kezdődött, a ki telerakta a puttyonyát a legszebb piros almákkal, a legizesebb csemegekkel (jaj, milyen élénken volt mindez leírva) és lejött vele a földre a jó gyermekekhez. A kis angyalok a jó Isten dnyhát rázogatták a menyországban, s itt a földön, ime, egyszerre szép nagy pihékben kezdett esni a hó a gyermekek örömeire. Azután jöttek még szebb mesék, ragyogó, fényes lapok. Jézuska szép karácsonyfát díszített, meggyújtotta rajta a kis viaszgyertyákat és leszállott vele az égből, egyenesen az elhagyott, beteg kislány szobájába . . .

Oh, milyen szép mesék voltak. Sohasem fogok többé olyan szép meséket hallani.

Mikor aztán egész sötét lett és nem lehetett már olvasni, még szorosabban összebujtunk. Nem féltünk; az egyedüllétet már megszoktuk. Csak jók akartunk lenni, nagyon jók. Tudtuk, hogy Jézuska künn jár-kál és benéz az ablakon, megnézi, hogy vajjon elég jók vagyunk-e, megérdemeljük-e a karácsonyfát.

És végül eljött Karácsony napja is. A korán sötétedő téli délután együtt ültünk ismét. A meseolvasásnak már vége volt, az alkonyat hirtelen kibontotta a szárnyát és ráborította az öreg Kolozsvár utcáira. Csend lett. Odakünn elkezdett hullani a hó, nagy, komoly pihékben és befedte a szép házsongárdi temetőt, ahol egy új sirban aludott Valaki, aki már nem gyújtott több karácsonyfát.

Jaj, milyen türelmetlenek voltunk mi négyen. Hát sohasem jön már a Jézuska? Végre megjött apánk és sietve eltűnt a „nappaliban”. Mikor kinyitotta az ajtót, határozottan éreztük azt a jó karácsonyi illatot, amit már napok óta szimatoltunk a bezárt szoba körül. Élénken figyeltünk, de nem mertünk kijönni a sötét szobából. Majd, ha a Jézuska csenget! De ő sehogyse akart csengetni.

Nyílt az ajtó és egy szikár öregasszony lépett a szobába. Az arca csupa szigorúság és csupa jóság. Levetette fekéte mantilláját, kapisonját és odajött hozzánk. — Mámika, Mámika, — kiáltotta feléje négy türelmetlen hang, — hát miért nem jön már a Jézuska?

Egyetemi hallgatók figyelmébe!

HEIM ANTAL borbély- és fodrászüzlete

a Takaréktár-utca elején.

Szegedi Építő Részvénytársasági Iroda

Szeged, Kárász-utca 11. Telefon 2-28.

Telep: Petőfi S.-sugáruti vámház mellett. Tel. 9-47.